

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Оксіня Віталія Юрійовича на дисертацію Толчініної -Бурунської Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України», поданого до захисту у спеціалізовану вчену раду Науково-дослідного інституту публічного права на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Нині, коли наша країна відбиває російську агресію, однією з серйозних загроз є припинення електропостачання через вражу руйнацію важливих інфраструктурних об'єктів, що означає зупинку всіх сфер економіки, стабільність якої є ваговою частиною нашого виживання та перемоги. У таких складних умовах важливо слідкувати за станом вказаної сфери, і одним із засобів її підтримки й покращення є міжнародне співробітництво в галузі електроенергетики України, що окрім іншого, узгоджується з процесами європейської інтеграції нашої держави. Тому питання адміністративно-правового регулювання в розгляданій сфері економіки є актуальним.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Високий науковий рівень розглядової дисертації обумовлений чіткою постановкою мети й завдань, логічністю побудови структури, обґрунтованістю теоретичних положень і практичних рекомендацій. Розробляючи тему наукового дослідження, авторка, комплексно використовуючи сучасні наукові методи, ґрунтовно проаналізувала як норми міжнародного й національного права, так і вітчизняну та зарубіжну наукову літературу відповідного напрямку. Завдяки гідному рівню володіння методологією наукової діяльності, здобувачка сформулювала новітні та практичною значущі висновки та пропозиції.

Критичний аналіз праць науковців, які розробляли вказану тему, сприяв вирішенню поставленої наукової задачі та формулюванню пропозицій і рекомендацій щодо підвищення результативності процедур здійснення

адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України.

Апробацію наукових положень, отриманих у результаті дослідження, здійснено через публікації, що демонструють високий рівень професійної зрілості здобувачки та відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. До наукового обігу ввійшли статті у фахових виданнях з юридичних наук, а також тези доповідей на науково-практичних конференціях.

З огляду на вищезазначене, засвідчуємо досить високий науковий рівень виконання дисертації Толчініної-Бурунської Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України».

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація є однією з перших спроб комплексного осмислення досліджуваної проблематики. У роботі відображено та проаналізовано норми чинного адміністративного законодавства, а також практику його реалізації; крім того, подано низку пропозицій та рекомендацій, метою яких є вдосконалення адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України.

Результатом проведеного дослідження є сформульована низка нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Вперше: 1) виокремлено завдання міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України, до яких віднесено міжнародну аналітику; розроблення передових технологій під час розвитку енергетичної інфраструктури, підвищення її захищеності; фінансування й підтримку інвестиційних проєктів; 2) обґрунтовано необхідність осмислення категорії адміністративних інновацій, які в контексті дослідження передбачають комплексне, багатоаспектне, сутнісне переосмислення на основі вітчизняної та зарубіжної доктрини, досвіду провідних держав світу, а також інших важливих аспектів публічного управління у сфері електроенергетики; 3) наголошено на

необхідності закріплення у положеннях Конституції України сучасних стратегічних пріоритетів енергетичного розвитку, а саме включення до повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України забезпечення реалізації стратегічного курсу держави на дотримання Цілей сталого розвитку ООН; 4) акцентовано увагу на необхідності прийняття Закону України «Про міжнародне співробітництво у сфері електроенергетики України», який би заклав нормативно-правове підґрунтя до вживання необхідних заходів для сприяння співпраці нашої держави з міжнародними енергетичними організаціями; 5) визначено необхідність розроблення на рівні відповідної резолюції Генеральної Асамблеї ООН або директиви Європейського Союзу єдиної системи індикаторів сталого енергетичного розвитку та акцентовано на важливості участі громадськості в нормотворчості на наднаціональному рівні.

Удосконалено: 1) розуміння електроенергетики як об'єкта адміністративно-правового впливу, що зводиться до суспільних відносин із зберігання, агрегації, передачі, розподілу, купівлі-продажу, передавання, використання, вимірювання та заощадження електроенергії, а також вирішення низки проблем у сфері публічного управління, пов'язаних із формуванням у службовців і населення культури енергозбереження; 2) обґрунтування наукової позиції щодо сутності міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України, яке зводиться до спільної діяльності декількох держав на ринку електричної енергії з метою врегулювання суспільних відносин із виробництва, зберігання, агрегації, передачі, розподілу, купівлі-продажу, передавання, використання, вимірювання та заощадження електроенергії.

Крім зазначеного, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Результати, що отримані у процесі дослідження та розкриття теми, мають наукову та практичну новизну, оскільки в роботі вперше порушуються питання здійснення адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України. Істотних зауважень до їхньої обґрунтованості немає, і причиною є те, що висновки, наукові положення та рекомендації базуються на вагомому обсязі проаналізованого емпіричного матеріалу, що його було зібрано й оброблено за допомогою сучасних методів дослідження.

Проаналізувавши низку наукових праць та емпіричних даних, а також відповідну законодавчу базу, здобувачка засвідчила високий рівень критичного мислення. Окрім того, дисертантка на основі логічної послідовності здійснила обґрунтування висновків, що й підтверджується належними доказами. Положення, рекомендації та висновки, запропоновані в дисертації, можуть бути з успіхом використані у практичній діяльності, в тому числі й освітній галузі, оскільки сформульовані пропозиції мають інноваційний характер.

Отже, результати наукового дослідження Толчініної-Бурунської Юлії Юріївни «Адміністративно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України», що висунуто на захист, є обґрунтованими, логічними й переконливими, а також мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Акцентуючи на достатньому рівні володіння здобувачкою методологічним інструментарієм, відмітимо, що в роботі застосовано сучасні методи наукового аналізу як загальні, так і спеціальні методи наукового пізнання, що відповідають специфіці досліджуваної проблематики.

Використання логіко-семантичного методу сприяло розкриттю поняття електроенергетики як об'єкта адміністративно-правового впливу (підрозділ 1.1) та розумінню сутності міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України (підрозділ 1.2). Охарактеризувати правові засади

міжнародного співробітництва (підрозділ 1.3) та визначити систему суб'єктів забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України (підрозділ 2.1) дозволив метод документального аналізу та формально-юридичний метод. Порівняльно-правовий метод згодився при узагальненні зарубіжного досвіду міжнародного співробітництва у розгляданій сфері, а також при вивченні можливості його використання в нашій державі (підрозділ 3.1). Перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює міжнародне співробітництво у сфері електроенергетики України (підрозділ 3.2), були окреслені за допомогою методів моделювання та прогнозування.

Слід наголосити, що здобувачка засвідчила здатність точно формулювати мету й завдання дослідження, виконавши наукові завдання на високому методологічному рівні, системно, з урахуванням взаємозв'язків між ключовими елементами, що підтверджує сформовані фахові компетенції авторки та глибоке розуміння актуальності проблеми.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Висновки, теоретичні положення та пропозиції, що сформульовано у проведеному науковому дослідженні, мають чимало галузей для використання, а саме: науково-дослідній сфері – як підґрунтя для подальших теоретико-правових досліджень питань адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України (акти впровадження Науково-дослідного інституту публічного права, Харківського національного університету внутрішніх справ); правотворчості – для вдосконалення вітчизняного законодавства під час підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів з питань адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України; правозастосовній діяльності – з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів, які реалізують діяльність у сфері міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України; освітньому процесі – під час підготовки підручників, навчальних посібників, а також науково-методичних та лекційних

матеріалів з дисциплін «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми», «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Публічне адміністрування», «Судові та правоохоронні органи України», «Основи адміністративно-юрисдикційної діяльності» (акти впровадження Науково-дослідного інституту публічного права, Харківського національного університету внутрішніх справ).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Тема представленої дисертації є важливою для сучасних науки та практики, а напрацьовані положення відповідають назрілим нагальним потребам суспільного розвитку. Здобувачка виконала всі поставлені завдання, поєднавши теоретичні та практичні аспекти при висвітленні першорядних питань розглядової теми. Висновки (проміжні та заключні) є обґрунтованими й достовірними та цілковито відповідають отриманим результатам.

Дисертацію побудовано логічно та викладено українською мовою. Робота має наступну структуру: вступ, три розділи, вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел містить 258 найменувань та розміщений на 29 сторінках.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дослідження доцільно використати для: 1) вдосконалення практичної діяльності суб'єктів міжнародної співпраці у сфері електроенергетики; 2) підвищення рівня культури енергозбереження серед населення та бізнесу; 3) розробки навчальних програм і тренінгів для залучення молоді і бізнесу до участі у міжнародній співпраці у сфері електроенергетики.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. При загальній позитивній оцінці наукової роботи варто звернути увагу на деякі спірні питання, які потребують додаткових уточнень і пояснень.

1. На сторінці 61 роботи авторка, характеризуючи принципи, які лежать в основі міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики, акцентує увагу на принципі регіонального співробітництва. Було б доречним запропонувати концепцію діяльності цього принципу на практиці.

2. Авторка в роботі піднімає цікавий аспект в розрізі теми, а саме побратимські відносини між містами України і містами інших країн, як вплине це на формування культури у сфері електроенергетики і в цілому розвитку міст (С.105). Варто було б надати цьому питанню більшого висвітлення.

3. В роботі (С. 144-145) авторка, розглядаючи суб'єктів забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики, акцентує увагу, що важлива роль як національних, так і наднаціональних суб'єктів. Виходячи з такої позиції, доречно було б виокремити функції, які покладені на відповідних суб'єктів, сфери їх впливу і відповідальності.

4. В роботі авторка піднімає питання про долучення української енергетичної системи до міжнародних компаній та проєктів, зокрема акцентує на окремих з них, які мають позитивні результати. Доречно було б внести до цього переліку і інтеграцію України в ENTSO-E.

5. У роботі авторка залишила поза увагою питання децентралізації енергопостачання, а саме було б доречним приділити увагу переходу на мікромережі та розподілену генерацію, що мало би зменшити залежність регіонів від централізованих систем. Зробити це за прикладом міжнародного досвіду.

Зазначимо, що подані зауваження й побажання мають характер рекомендацій і загалом не знижують позитивну оцінку дисертації, адже мають мету поглибити прилюдну наукову дискусію.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час глибокого ознайомлення як із дисертацією, так і з науковими публікаціями автора не виявлено фактів порушення академічної доброчесності. Дисертація Толчініної-Бурунської Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертація Толчініної-Бурунської Юлії Юріївни на тему «Адміністративно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики

України», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у визначенні найперспективніших напрямів підвищення ефективності у здійсненні адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері електроенергетики України. Наукова робота за змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установ), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 р.) , а також Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор, Толчініна-Бурунська Юлія Юріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –

професор кафедри публічного управління,

адміністрування та права

Національного університету «Полтавська політехніка

імені Юрія Кондратюка»,

доктор юридичних наук, професор

Віталій ОКСІНЬ

